

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง “อยู่ก่อนแต่ง” : การอยู่ร่วมกันโดยไม่แต่งงานของนักศึกษามหาวิทยาลัย มีวัตถุประสงค์เพื่อทำความเข้าใจว่า นักศึกษาที่ใช้ชีวิตคู่อยู่ร่วมกันกับคนรักนั้นให้ความหมายแก่การดำเนินชีวิตแบบนี้อย่างไร มีกระบวนการพัฒนามาอย่างไรและแต่ละขั้นตอนมีเงื่อนไขสำคัญอะไรบ้าง โดยใช้แนวคิดทฤษฎีการปฏิสังสรรค์สัญลักษณ์มาเป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล และศึกษาด้วยวิธีประชากรวรรณาเชิงวิเคราะห์ (analytic ethnography) ข้อมูลหลักได้มาจากการสัมภาษณ์เจาะลึกนักศึกษาที่เป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก (key informant) จำนวน 17 คน โดยเป็นนักศึกษาชาย 9 คน และนักศึกษาหญิง 8 คน

การให้ความหมายแก่การใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันแตกต่างกันระหว่างนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง โดยที่นักศึกษาชายให้ความหมายเป็น 3 ลักษณะ คือ “เช็กร์” “ประหยัดและสะดวกสบาย” และ “รักจริง” ส่วนนักศึกษาหญิงให้ความหมายแบบเดียวกันคือ “รักจริง (แต่ไม่หวังแต่ง)” ซึ่งความหมายเหล่านี้ไม่ค่อยมีนัยยะที่เชื่อมโยงกับเรื่องการแต่งงานและการมีครอบครัวเหมือนที่ปรากฏในสังคมอเมริกันที่ถือเป็นการทดลองอยู่ด้วยกันก่อนแต่งงาน หรือมีครอบครัวโดยไม่ต้องแต่งงานเหมือนในสังคมยุโรปบางสังคม จึงอาจถือได้ว่าเป็นวิถีชีวิตทางเลือกหนึ่งของนักศึกษา

กระบวนการมาใช้ชีวิตคู่อยู่ร่วมกันแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นที่หนึ่ง ขั้นเป็นแฟนแต่ไม่ได้อยู่ด้วยกัน การมีเพศสัมพันธ์ระหว่างกันเป็นเงื่อนไขสำคัญที่นำไปสู่ขั้นตอนที่สอง คือ ขั้นการอยู่ร่วมกันเป็นครั้งคราว โดยที่ต่างฝ่ายต่างมีห้องพักของตัวเองแต่จะมาค้างด้วยกันในบางครั้ง เงื่อนไขที่ทำให้ย้ายไปอยู่ร่วมกันอย่างถาวรในนักศึกษาชายได้แก่เงื่อนไขทางด้านอารมณ์ คือต้องการมีคนเข้าใจและเป็นความต้องการของผู้หญิง ส่วนเงื่อนไขทางด้านเศรษฐกิจคือประหยัดค่าใช้จ่าย ขณะที่เงื่อนไขทางด้านอารมณ์ของนักศึกษาหญิงคือต้องการมีความสัมพันธ์กับคนรักลึกซึ้งมากยิ่งขึ้นและต้องการความเห็นใจจากแฟนและมีเงื่อนไขแรงกดดันจากสังคม ขั้นที่สาม คือ ขั้นการอยู่ร่วมกันอย่างถาวร ซึ่งการที่พวกเขาจะสามารถอ้าง “วิถีชีวิต” แบบนี้ต่อไปได้ต้องมีวิธีการจัดการหรืออธิบายความสมเหตุสมผลในการกระทำต่อผู้ชมทางสังคมที่มีปฏิกิริยาในทางที่เป็นลบโดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อบุคคลนี้สำคัญ